

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 179/16

KLAGER: Mina Gabel Lunde
ADRESSE:
PUBLIKASJON: Bergens Tidende
PUBLISERINGSDATO: 22.06.2016
STOFFOMRÅDE: Media
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Kildekritikk og kontroll av opplysninger, saklighet og omtanke, tittelbruk, samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 28.06.2016
BEHANDLET I PFU: 27.09.2016
BEHANDLINGSTID: 89 dager
KLAGEGRUPPE: Fagperson (journalist)
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Parallele klagesaker mot flere redaksjoner (170–173/16, og 175–180/16).

SAMMENDRAG:

Bergens Tidende (BT) publiserte **onsdag 22. juni 2016** en nettartikkel med tittelen «**DN-journalist kritiserte kolleger og kilder på Twitter**». Artikkelen, som henviste til Medier24s omtale av saken, og som var signert NTB, hadde følgende ingress:

«Bak en anonym Twitter-konto har en av Dagens Næringslivs egne journalister rettet verbale spark mot både kilder, sjefer og kolleger, skriver Medier24.»

Om Twitter-kontoen het det:

«Profilen @fruhjorth har eksistert siden april 2015 som en form for selvutnevnt pressefaglig utvalg (...). Tonen overfor journalister, medieledere, samfunnsdebattanter og andre tvitrere har tidvis vært hetsende, skriver Medier 24.»

Det ble også opplyst at DN-journalisten har bekreftet å ha tvitret anonymt som @fruhjort:

«Mina Gabel Lunde har jobbet som journalist i avisens Etterbørs-redaksjon siden 2013. Lunde erkjenner at hun står bak kontoen, men sier det også er andre som har bidratt. - Så vidt jeg vet er jeg en av seks som har hatt tilgang på den anonyme

twitterkontoen @fruhjorth. Min aktivitet og tiden jeg har brukt på kontoen har vært minimal, skriver hun i et tilsvarende svar. (©NTB)»

KLAGEN:

Klager er den omtalte, tidligere DN-journalisten, Mina Gabel Lunde.

Innledningsvis i klagen gjør hun rede for hva som skjedde før Medier24s publisering, som var den første publiseringen i mediene om saken, og som BT blant annet refererer til. (Se den parallelle klagesaken, sak 170/16, for denne bakgrunnsinfoen.)

Etter den detaljerte innledningen om hva som skjedde forut for publisering, kommer klager inn på hvilke punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP) hun mener BT har brutt og hvorfor.

Klager viser til følgende VVP-punkter:

- 3.2 (kildekritikk og kontroll av opplysninger)
- 4.1 (saklighet og omtanke)
- 4.4 (dekning for titler etc.)
- 4.7 (identifisering – senere frafalt)
- 4.14 (samtidig imøtegang)

VVP 3.2/4.4

Slik klager ser det, har BT ukritisk viderefremmet udokumenterte påstander, og tittelen har heller ingen dekning i stoffet: «BT [skriver] en artikkel ene og alene basert på Gard Michalsen [ansvarlig redaktør i Medier24] som kilde. Her er ingen bredde, kritiske valg, eller kontroll av om opplysninger avisen velger å dele med sine lesere er korrekte.»

VVP 4.1

Etter klagers mening har BT heller utvist tilstrekkelig omtanke og saklighet i publiseringen, «[n]år et av landets største regionaviser konkluderer med at vesentligheten av å omtale en sak som angår journalisters hårsårhet og muligens og i verste fall – men på ingen måte dokumentert – kritikk av egen arbeidsgiver (...) veier opp for den belastning dette kan og vil medføre for den omtalte og anklagede i saken».

VVP 4.7

Klager stiller spørsmål ved nødvendigheten av å navngi henne, og mener saken kunne vært omtalt ved at man i stedet for eksempel skrev «en journalist eller en DN-journalist».

VVP 4.14

For øvrig opplyser klager at hun aldri fikk mulighet til å imøtegå de sterke beskyldningene – som fremkommer i tittel og ingress.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Bergens Tidende (BT) mener klagen bør avvises på bakgrunn av at dette er «en sekundærpublisering, som igjen bygger på pressens videreformidlingsrett». Det vises i denne sammenheng også til NTBs svar i den parallelle klagesaken mot nyhetsbyrået (se sak 180/16).

BT skriver: «Saken BT publiserer er en NTB-sak, som igjen baserer seg på en opprinnelig sak i Medier24.com. Medier24.com regnes som en troverdig og seriøs nyhetsformidler innenfor mediejournalistikk i Norge, som det er naturlig for andre medier å sitere. Selv om medier har en rett til å sitere hverandre, påligger det Bergens Tidende en selvstendig plikt å vurdere presseetikken. Det har Bergens Tidende gjort.»

BT avviser derfor at publiserte opplysninger ikke er kontrollert, og at det ikke er dekning for tittelen: «Etter Bergens Tidenes syn er det to helt vesentlige opplysninger i saken. Det ene er at det var klager som sto bak den anonyme Twitter-kontoen. Det bekrefter Lunde selv i sitt svar til Medier24.com at hun er. Den andre vesentlige opplysningen er om innholdet i Twitter-meldingene som er publisert fra kontoen, har et innhold som gir dekning for at hun har kommet med kritikk av kolleger, kilder og ledere. Skjermdumpene som Medier24.com la ut ved egen publisering, mener vi dokumenterer denne påstanden. Etter det vi kan se, har heller ikke Lunde i ettertid bestridt at disse meldingene faktisk er publisert fra Twitter-kontoen hun disponerer.»

Slik BT ser det, er det heller ikke avgjørende om andre sto bak kontoen, ettersom «klager [ville] kunne knyttes til den kritikken som ble fremmet via kontoen». BT fortsetter: «Faktum er likevel at Lunde er den eneste som har bekreftet at hun har tilgang til kontoen. Da er det hun alene som kan gjøres ansvarlig for innholdet som er publisert. Vi mener derfor at det er god dekning for at hun står bak.»

Når det gjelder sakens relevans, mener BT den har offentlig interesse i lys av at klager var journalist i DN's Etterbørs da hun tvitret anonymt. BT viser i denne sammenheng også til formuleringen i VVP 2.2, der det fremgår at redaksjonelle medarbeidere skal verne om sin uavhengighet og unngå dobbeltroller. BT skriver: «At en slik dobbeltrolle som Lunde har inntatt kan være problematisk, blir også påpekt av klagers tidligere arbeidsgiver. Ansvarlig redaktør i DN, Amund Djuve, la selv ut følgende uttalelse på DN.no etter at saken ble kjent: *'For DN er det problematisk at en medarbeider bidrar til en anonym konto på Twitter eller i andre sosiale medier som angriper avisens kilder, konkurrenter eller medarbeidere. Slikt er i strid med pressens idealer om åpenhet. Det kan svekke integriteten til DN's journalistikk. Det kan også undergrave tilliten mellom kolleger i redaksjonen.'* Vi minner også om kravene som stilles til pressen i Vær varsom-plakatens 1.4: *Det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold. Det er pressens plikt å sette et kritisk søkelys på hvordan mediene selv fyller sin samfunnsrolle.*»

For øvrig mener BT å ha tatt tilstrekkelig hensyn idet saken er omtalt «i et nøkternt språk og har et neddempet tone», og klager kun er navngitt.

Hva gjelder bruken av navn, mener BT det er «flere grunner til at det var riktig å identifisere Lunde med navn»: «Denne saken omhandler ikke Lundes private forhold, men er direkte knyttet til hennes yrkesutøvelse som journalist. Som journalist i en riksdekkende avis som DN, har hun en samfunnsrolle. I likhet med andre journalister har hun makt og ansvar.

Vi mener også at det er vesentlig at kilder Lunde har hatt kontakt med, og som eventuelt har blitt utsatt for anonym kritikk i sosiale medier, får vite hvilken journalist det er som står bak.» I tillegg bemerker BT at det ikke ville vært riktig å anonymisere fordi det kunne medført uheldige spekulasjoner som uberettiget kunne rammet klagers tidligere kolleger.

Hva gjelder anførselen om manglende samtidig imøtegåelse, mener BT: «Det vil være en vesentlig innskrenking i videreformidlingsretten dersom andre medier på selvstendig grunnlag, skal innhente samtidig imøtegåelse ved all sekundærpublisering. (...) Selv om BT publiserer en kort sitatsak på 1200 tegn, er deler av Lundes samtidige imøtegåelse hos Medier24.com inkludert (...) Det BT har lagt vekt på før publisering er at Lunde er gitt mulighet til, og har benyttet seg av retten til samtidig imøtegåelse hos Medier24.com. Slik BT ser det er den sterke beskyldningen i saken knyttet til at Lunde står bak kontoen @fruhjort. Det er en faktisk opplysning som hun får anledning til å kommentere, og som er inkludert i BTs sitatsak. Vi mener også at gjengivelsen av Lundes svar til Medier24.com er tilstrekkelig. Vi vil også legge til at Lunde selv ikke har kontaktet BT for å kommentere eller korrigere saken. I forsøket på å få til en minnelig ordning takket Lunde også nei til å redegjøre for sitt syn på saken i et intervju.»

Klager imøtegår BTs syn om at «skjermdumpene som Medier24.com la ut ved egen publisering», dokumenterer at det er dekning for å hevde at klager har «kommet med kritikk av kolleger, kilder og ledere». Klager skriver: «Dette er ukorrekt, Hjertenes [ansvarlig redaktør i BT] må gjerne vise oss hvilke skjermdumper fra Twitter-kontoen han mener dokumenterer at jeg har kommet med kritikk av kolleger, kilder og ledere. BT har ikke kontrollert om opplysningene de publiserer er korrekte og har heller ikke dekning for sin overskrift i stoffet.»

Videre fastholder klager at hun skulle fått anledning til samtidig imøtegåelse: «Min klage på BT legger på ingen måte til grunn at sekundærformidlere av eksempelvis nyhetssaker fra NTB alltid skal måtte innhente samtidig imøtegåelse før publisering. I de aller fleste nyhetsmeldingene som kommer fra nyhetsbyråer er det ikke sterke og ubesvarte beskyldninger, og ofte dreier det seg om rapportering fra faktiske hendelser og forhold der flere har vært tilstede. Når BT derimot velger å videreformidle en sak fra et enmanns-medium uten korrektiver, der det fremgår helt tydelig at den navngitte hovedpersonen i saken ikke er enig i enmannsbedriftens fremstilling, og at journalisten(e) som står bak hoveddekningen (Michalsen og Giæver) er parter i saken og dermed har en klart ladet tone i sin gjengivelse av hendelsesforløpet, bør det være en ryggmargsrefleks å etterstrebe en egen og uavhengig research av saken før publisering. Det har BT ikke gjort.»

Klager tilføyer også: «Når mediene siterer særlig de prinsipielle sakene som av og til kan leses på Medier 24 – der Michalsen er den eneste som er involvert (...) videreformidler mediene i praksis én manns versjon og virkelighetsbeskrivelse, mens leserne får inntrykk av å få servert en seriøs og pålitelig nyhetssak.»

Hva gjelder anførselen om at klager heller ikke selv kontaktet BT, bemerker klager: «Hjertenes (...) mener altså at den som er omtalt i en avissak er den som skal ta kontakt med avisen og initiativ til å kommentere beskyldningene den får mot seg (dette må han da mene skal skje etter at saken har kommet på trykk, siden den omtalte ikke kan lukte at beskyldningene kommer før han/hun leser det i avisen, eller som i mitt tilfelle hører det fra en avisleser bosatt i Bergen som våkner til nyheten i BT der det står at hennes beste venninne har gjort ting hun ikke har gjort). I tillegg pålegger Hjertenes den anklagede å sjekke

hvorvidt saken er korrekt gjengitt og ta kontakt for å korrigere dersom det skulle være feil i saken. Denne praksisen er ikke jeg kjent med.»

For øvrig frafaller klager anførselen om brudd på VVP 4.7 omtalt i klagen. Klager forklarer: «[J]eg forstår at det ville kaste et uheldig lys og mistanke over mine kolleger i Etterbørs dersom jeg ble omtalt som “en mediejournalist i DN”.»

Bergens Tidende har etter dette ikke hatt ytterligere kommentarer.